

KÁVÉSOK LAPJA

I. évfolyam

A Budapesti Kávésok Ipartestületének, a Budapesti Kávésipartársulatnak, a Magyar Kávésok Országos Szövetségének hivatalos lapja

2. szám.

Kiadó és laptulajdonos:
A Budapesti Kávésok Ipartestülete
VIII., József-körút 38. III. 17.

A sajtóbizottság elnöke:
Mészáros Győző

Felelős szerkesztő és kiadó:
Dr. Havas Nándor

Szerkeszti:
A Budapesti Kávésok Ipartestületének
sajtóbizottsága.

A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Magyar Kávésok Országos Szövetségének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják.
Előfizetési díj: Egy félévre 100.000 K, egész évre 200.000 K.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII. kerület, József körút 38., III. emelet 17. szám.
Telefon: József 21—05.
Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel naponta 8—14 óráig.

Kongresszus előtt.

Gyorsan mulik az idő, immár csak napok választanak el bennünket a kávékongresszus terminusától.

Folynak az előkészületek, jönnek a jelentkezések és az eddigi munkálatokból a kávéstársadalomnak impozáns megjelenését látjuk, akik végre felismerve a szolidaritás fontosságát e kongresszusalkalmával akarják összefogni mindnyájunk erejét és tudását.

A kongresszusok célját és eredményeit a legkülönbözőbben ítélik meg. Vannak akik azokat csak egyszerű baráti összefövetelnek tekintik, ahol sokan vagy kevesen egybegyűlnek, sokat beszélnek, banketteznek és azután nyugodt lelkiismerettel haza mennek.

Vannak mások, akik úgy vélik és tudják, hogy a kongresszusok gyakorlati eredményeket is hozhatnak. Látjuk a nagy világpolitikától kezdve, tudományos, gazdasági mozgalmakban, ahol egy-egy reprezentáns érdekcsoport megnyilvánulása hasznos, egész értékes eredményeket produkált.

Persze csak akkor, ha a munka kellőképpen elő volt készítve.

Lehet a kongresszus tehát eredményes, vagy eredménytelen, a mi kongresszusunk úgy hisszük szép eredményeket fog felmutatni.

Természetesen az eredmények nem mutatkoznak 24 óra alatt, miután a kongresszus egybehívása és annak többé-kevésbé ünnepies tanácskozása még nem eredmény, hanem csak eszköz annak elérésére.

Amint a közzétett tárgysorozatból látjuk, iparunknak számos megoldani és elintézni való kérdése van. Ezek között vannak olyanok, amelyeket magunk is megbirunk oldani, ha annak módjára nézve meg tudunk állapodni.

A különféle szociális problémák, munkáskérdés, munkaközvetítés, tanoncügy kérdésében magunknak kell állást foglalnunk, ezekben az ügyekben külső vagy felsőbb intézkedésekre alig van szükségünk.

A problémák második csoportját azok a kérdések alkotják, amelyeket részben saját erőnkől,

részben más érdekeltségek társadalmi segítségével, másrészt hatósági támogatással kell megoldanunk. Ilyen a gazdasági fejlődés kérdése, az ipari verseny szabályozása, idegenforgalom ügye, stb., stb.

A harmadik csoportba tartoznak azok a hatósági intézkedések, korlátozások és szabályozások, nemkülönbön különböző megterhelések, melyek iparunk szabad mozgását és fejlődését akadályozzák, a jövedelmezőség fokozását lehetetlenné teszik.

A kérdések mindhárom kategóriájában igen eredményes munkát végezhet a kongresszus.

Egyöntetű eljárást megállapítani a magunk erejétől függő ügyekben, — megtalálni a velünk együtt dolgozni kívánó és tudó szerveket a második kategóriájában és jogos kéréseinknek, kívánásainknak hangot adni és ezeket tolmácsolni és a sérelmek orvoslását szorgalmazni, ezek a kongresszus eredményes munkásságának feltételei.

Az eddigi előjelek szerint erre

BUDAPESTI TEJKERESKEDELMI R.-T.

Budapesti KÖZPONTI TEJCSARNOK Budapesti ÁLTALÁNOS TEJCSARNOK

Telefon:
József 45—40
" 45—41
" 45—42

R. T.

egyesített üzeme,

R. T.

Telefon:

VII., Rottenbiller ucca 31. szám.

József 46—68 (éjjeli vonal)
" 50—16
" 38—91

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója.

Tojás-osztály:

IX., Drégely ucca 2—8.
Telefon: József 23—07.

a legszebb reményeink vannak. Felhívásainkra nemcsak fővárosi összes tagjaink, de vidéki kartársaink igen szép számmal jelenttek be megjelenésüket.

Sőt meghívásunkra már a berlini, wieni és prágai testvér-alkulatok is bejelentették rész-

vételüket a kongresszuson, ahol dokumentálni kívánják, hogy a háborús idők múltán újra feléled a dolgozó polgárság szolidaritása és a romok felett újra fejlődni kíván az emberi-séget egymáshoz fűző baráti érzés!

A budapesti kávéház.

Irta: Dr. Gáspár Arthur ny. min. tanácsos, az Angol-Magyar Bank igazgatója.

Budapest — a kávéházak városa. Ezt állapította meg egy külföldi barátom, a mikor egy heti budapesti tartózkodás után sikerült őt az Orient Expressre feladnom. A vonat már induló félben volt s így nem volt módomban derék barátomat megkérdezni, hogy a mennyezetig érő tükrök és a habos kávék világán túl nem ragadta-e meg még valami a figyelmét. A vonat kirobogott a nyugati pályaudvar csarnokából és miközben hazaelé indultam, elgondolkoztam, hogy miben is rejlik a budapesti kávéházaknak az a varázsa, amely megragadja a külföldi figyelmét és rabjává teszi azokat a tizezreket, akik a nap minden szakában megtöltik e helyiségeket.

Keleten a kávéház a férfiak casinoja, napközi otthona. Nyugaton viszont alig van határvonal kávéház és vendéglő között: mindkettőbe csak az éhség vagy a szomszúság visz. A budapesti kávéház egészen más rendeltetést tölt be a főváros lakossága nagy részének életében, Londonban minden társadalmi rétegnek van klubja, ahol az éjszakai szállástól és a reggeli fürdőtől kezdve a nap minden szakában mindent nyújtanak, ami az otthont pótolja. A klubtag ott ebédel, vacsorázik, teázik, oda rendeli üzletfeleit tárgyalásra, ott írja meg leveleit, ott találja meg kártya- vagy billiard játszóját. A budapesti kaszinók csak egészen szűkkörű társaságok. A középosztály nagy tömegei nem bírják az egyre növekedő tagdíjakat. De a budapesti kaszinók különben sem nyújtják azt, amit a londoni klubok. A három-négy legnagyobb kaszinótól eltekintve, a legtöbbnek egy-két nagyobb termét a kártyasztalok foglalják el és a rendkívüli alkalmakkor rendezett estélyeken kívül társas élet bennük alig alakul ki. Ha most figyelembe vesszük a háboru és a forradalmak óta katasztrofális mértékben elzüllött lakásviszonyokat, megértjük, hogy milyen nagy társadalmi feladatot old meg a budapesti kávéház,

ahol izlésesen berendezett, jól fűtött, remekül világított termekben a márványasztalon a világ összes lapjai mellett otthonosan érzi magát sok-sok ezer ember, aki a lakása keretében vendéget nem fogadhat, üzletfelével nem tárgyalhat, a munka után egy érdekes folyóiratot végig nem lapozhat.

Mint minden téren, itt is vannak kinövéssek is. Az a nyilvánosság, amelyet a kávéház világa jelent, sok asszonyt csábít el az otthonától és a háziasszonyi vagy anyai kötelességek mellől. De az asszonyoknak ez a kivételes kis csoportja kávéház nélkül sem ülnének otthon. Ne ítéljük a viszonyokból természetesen kialakult jelenségek felett egyes elfajult típusok alapján.

A kávéház mindinkább fokozódó jelentőségének megnyilatkozását látom abban a szervezkedésben, amely a közös érdekek és az általános közérdeket szolgáló szaksajtó munkásságán is tulmenő együttes feladatok megoldását tűzi ki cél gyanánt. A budapesti kávéások a főváros legnagyobb fogyasztói közé tartoznak. Ismeretesek az Oceánjáró nagy hajók reklámképei, amelyeken a hajó mellé odarajzolják azt a tengernyi állatot, kenyérhegyet, zsirpirámist, gyümölcstömeget, boros- és vizezhordokból épített gulát stb., amely a hajó utasainak szükségleteit tünteti fel grafikusán. Ha a budapesti kávéházakban elfogyasztott étel- és italtömegeket akarnók így grafikonban bemutatni, a tejeskannák, kávéhordók, ham-and-eggshez szükséges sonkát és tojást szolgáltató sertés-had és tyuk-ármáda, a zsemle, kifli, kenyérhegyek s a többi szem és szájnak kellemes étel és ital tömege a Lánchidtól a Rákos mezejéig foglalná el az utcát. Mind ennek, — még pedig a legjavanak — beszerzése nagyszabású gazdasági feladat, melyet megfelelően csak a beszerzés minél nagyobb egysegítésével lehet megoldani. A nagy világvárosokban, — pl. Londonban a Lyons cég, Párisban és Berlinben az

egységes szervezetek egész sora — azért tudják a legjobbat aránylag olcsón adni, amellet, hogy a vállalatok busás polgári haszonnal dolgoznak, mert egységesen szervezték meg a szükségletek beszerzését. Ezzel szervesen összefügg a modern kereskedelemben olyan döntő szerepet játszó banküzletek egységes lebonyolítása is. A kávéiparral kapcsolatosan felmerülő banküzleteket is sokkal szabatosabban és előnyösebben bonyolíthatja le egyik vagy másik olyan pénzüintézet, amelyhez a szakmabeli kliensek tömegesen fordulnak, mert ekép az illető pénzüintézet hosszas utánjárás és tárgyalás nélkül azonnal tud minden megbízatást teljesíteni, „Specializálja“ magát az iparág különleges viszonyaira, megismeri annak más iparágaktól eltérő életkörülményeit, szükségleteit, bajait, személyi és anyagi vonatkozásait. A banküzletek lebonyolításának ilyen egységes megszervezése még annál is több előnyt nyújt, mint ha egy iparág külön bankot alapít magának, mert az előbbi beseten egy csak szűkebb keretben mozgó, kis méretű, tehát kevésbé mobil vállalat helyett egy a gazdasági élet talajába mélyen gyökeredzett és elágazó szervezetével minden irányban rendelkezésre álló nagy pénzüintézettel való kapcsolat elzeyeit élvezhetik. A kávéipar modern fejlődésének zavartalan továbbépítése függ attól, ha ennek az érdemes iparágaknak a képviselői megértik a gazdasági erők koncentrációjának teljes jelentőségét és munkájukban az erők egyesítésére törekednek.

Fürdők és kávéházak Budapesten.

Irta: Bánlaky Géza igazgató.

A budai gyógyfürdők története ősrégi időkbe nyúlik vissza. — Tudjuk azt, hogy az Árpádházi királyok alatt már ismertek voltak az alsó és felső hévizek. Mátyás királynak kedvenc fürdője volt a királyi várral fedett folyosóval összekötött és pazar fényvel berendezett — „Királyi fürdő“ a mai Rácfürdő helyén.

Fénykorukat azonban a török uralom alatt érték el a budai fürdők. A fürdés a törököknél nemcsak a tisztaság és az egészség követelménye volt, hanem vallási parancs és a fürdők építése Allahnak tetsző kegyes cselekedet. Ezért épültek fel ebben a korban, amely egyébként csak rombolni tudott, a szebbnél szebb fürdők, amelyeknek maradványai még ma is fellelhetők és amelyek

a török hódoltság idejének egyedüli építészeti emlékei.

A mai Szt. Gellért-fürdő az „Aga fürdője” földalatti forráscsarnoka, a Rudas-fürdő a „Zöldoszlopos fürdő” gőzfürdőjének gyönyörű kupolás terme, a Császárfürdő — Veli bégfürdő — gőzfürdőcsarnoka a törökök korából való.

Az abból a korból való utleírások megegyeznek abban, hogy a budai fürdők úgy forrásvizük páratlan gyógyító erejét, mint az épületek nagyságát szép, ségét és pazar berendezését tekintve Európa legtökéletesebb fürdőintézményei voltak.

A mohamedánok fürdőszisztémája elterít a rómaiaknak a test kultuszát szolgáló termáiktól és összehasonlíthatatlanul fölülte állt a nyugati országok fürdőinek, ahol azok abban az időben csupán a paráznaság örömtanyái voltak. — A török hammam volt mintaképe a nyugati országok gőzfürdőinek és a budai török fürdők nyomán lett Budapest a legutóbbi időkig a legszebb és legtökéletesebb fürdők városa.

De a török fürdőben találjuk meg a budapesti kávéház őst is. A hammam

nagy öltöző és pihenő csarnoka a dschamekján vagy berami volt. Középen csörgedező szökőkúttal, körskörül emelkedett helyen elhelyezett nyugágyakkal. — Itt szolgálta föl a kahwetschi, a kávéfőző, az illatos margileht és a párolgó kahwe-t, amelyből jó néhány adagot fogyasztott el a két-három óráig tartó pihenés alatt az igazhitű fürdővendég.

A török befolyás és a turáni vérmérséklet kedvezett Magyarországon a kávéházi élet olymértékű kifejlődésének, hogy a budapesti kávéház az egész világon fogalommal vált.

A keleti eredetű fürdő és kávéház Budapesten a nyugati kultúra tisztaságával, izlésével és művészi érzékével finomult és lett a város vonzó nevezetessége.

Az elmúlt tíz esztendő viharai ezt a két virágzó iparágat is a legsúlyosabb válságba sodorták. Pedig Budapest jövő fejlődésének legbiztosabb tényezője a gyógyfürdők Istenadta kincsének kiaknázása, a fürdőváros megvalósítása. A fürdőváros idegenforgalma hozhat újból pezsgő életet a város elernyedett vérkeringésébe és ennek nyomán lesz újra az ami volt a budapesti kávéház.

érdekeit mozdították elő, hiszen rengeteg különféle iparost foglalkoztattak, nemkülönben magyar érdek a sok állás nélküli elhelyezkedése kávéházaikban, — akép a magyar ásványviziparnak tesznek szolgálatot akkor, amikor vizeiket bevezetik és a vendégeknek ajánlják a külföldi vizek helyett. Rövidesen a mohai Ágnes forrás is forgalomba hoz kis üveg vizeket, úgy hogy a kávé a kért Giesshübler, Krondorfi és egyéb külföldi vizek helyett nyugodtan ajánlhatja a megfelelő magyar vizet, amely úgy árban, mint minőségben a külföldiekkel teljesen versenyképes. Így lehet megélni a ráfizetésből. A kávéházak bevezetik, a vállalatok olcsó árakkal megszoktatják, jó minőségű vizeikkel megkedveltetik a közönséggel a fogyasztást és az elkövetkezendő nagy forgalom nyújt rekompenzációt a ráfizetésekért. Az ásványvizekkel kapcsolatban talán még valamit megemlítünk. A kávéházakban konyakot, unicumot és egyéb gyomorerosító likőrt kaphatunk, de azt ami szintén a gyomorjavítást szolgálja és külföldön minden kávéházban van, azt nem. Ez a keserűvíz. Belátjuk első pillanatban furcsa a magyar viszonyokhoz szokott olvasónak a gondolat. Kávéházban keserűvíz. De ha meggondoljuk, hogy a keserűvíz fogyasztása reggeli előtt a leghatásosabb, akkor nem csodálkozunk azon, ami külföldön már rég szokásos, hogy kávéházakban, kávémérésekben a munkába sietők először egy pohár keserűvizet isznak. A párisi biard-ok, kis kávémérések ugyanugy tartják, mint például Belgrádban a legelőkelőbb kávéház a „Kafana Moskva”, ahol egy alkalommal kértem és kaptam keserűvizet.

A kávéházak, ahol a város élete lüktet és centralizálódik, ily módon tehetnek szolgálatot a magyar ipar legkülönbözőbb ágainak az érdekében is. És a kávéások gyakran egyéni üzleti érdekeiknek háttérbe szorításával is, mindig a magyar szellem érdekében meghozták ezt az áldozatot.

Legyen mindnyájunknak imája, amelyet a gyakorlatban alkalmazzunk a szegény, megcsontolt Magyarország termékeit minden lehető alkalom felhasználásával ajánlani és azoknak piacot teremteni, hogy ezzel a cselekedetünkkel ha csak egy téglával is hozzájárulhassunk Magyarországot ujjáépítéséhez.

Ásványvizifogyasztás a kávéházakban.

Irta: Felber Lipót vezérigazgató.

Kávéházak ujjáalakulnak, megszépülnek, új kávéházak nyílnak. Egyik szebb, mint a másik és ha alaposan körülnéznénk külföldön, akkor csak sok külföldi városból lehetne annyi szép kávéházat összeállítani, amennyi itt egy városrészben van.

De nem csak pompával és pazar berendezéssel vonzanak a kávéházak, hanem a gyors és figyelmes kiszolgálással és olcsó árakkal. Bizony változtak a gazdasági viszonyok és ha a kávéházak kezdenek is abban a tempóban fejlődni, mint a békeévek fénykorában, — mégis most az árakkal nagyon le kellett szállaniok. Hiszen a kávéházlátogató középosztály most számol. Tetszetős milieu, kellemes zene, a legkülönbözőbb hírlapok olvasási lehetősége, előzékeny kiszolgálás, olcsó árak. Ezeket mindenkor tekintetbe veszi és kombinálja. Ennek eredménye a kávéházak részéről az, hogy pl. egy fekete-kávé likőrrel nem kerül többbe mint azelőtt, csak a fekete-kávé és uzsonna-kávé süteménnyel és kis két decis üveg ásványvizzel szintén annyi, mint röviddel ezelőtt egy üres fehér kávé volt.

Mikép iehetséges ez? Talán úgy, mint az anekdota meséli, hogy a ráfizetésről panaszkodó üzletulajdonos azt válaszolta barátainak, akik az üzlet eladását tanácsolták: „Miből fogok akkor én megélni, ha nem lesz mire ráfizetnem”. Valahogy így vagyunk ezzel is. A szénsavas ásványvíz vállalatok például 500 koronáért adják a kis kétdecis üveg vizet, amelyet a kávéhoz szolgáltatnak fel. Gondolkozzunk csak mennyi is ez az 500 korona. A koldusnak adunk 1000 koronát és ezért a pénzért két üveg vizet kapunk. Egy üveg víz a vállalatnak minimálisan 600 koronájába kerül, üveget, töltést és egyéb regieköltségeket beszámítva. Vajjon meg lehet-e élni a palackonként 200 korona ráfizetésből? Igen is lehet. Lássuk csak miképpen.

A német nyelvben van egy, az emberekre vonatkozó, kissé sértő, de találó kifejezés: „Gewohnheitstier”. És ez a sértés a vállalatok kalkulációjának kiindulási pontja. Addig itatják a kávéhoz a szénsavas vizet, amíg az emberek megszokják. Megszokják és azután kérik is. És a kávéházak, amelyek az átalakítási munkálataikkal is a magyar ipar

**Kongresszus
november hó 11-én.**

Gazdasági verseny.

Irta: Dr. Szlovák Pál.

A világháború s az azt követő forradalmak nemcsak a nemzetek életét forgatták fel fenekestől, hanem a gazdasági élet megingathatatlan törvényeit is. Amint megbomlott a társadalmi rend, úgy a gazdasági élet tényezői is teljesen szabálytalanul működtek. A végső győzelem elmaradása eredménye lett az a gazdasági kaosz, melyből a gyógyulás olyan nehéz.

Nem akarok kitérni az összes termelési tényezők betegségeire, csupán a pénz halálos betegségére és az ebből keletkező bajokra akarok rámutatni.

Azt mindnyájan tudjuk, hogy a szanalás előtt a pénz teljesen elvesztette értékmérő jellegét, mert az infláció idején óráról-óra csökkent értéke és így legfőbb sajátsága, értékállandságot jelző mivolta megszűnt. Az ugynevezett szanalással következett be pénzünk értékállandsága s ennél fogva lassan visszatért régi szerepe, s ebből kifolyólag ma már pénzünknek ismét van értéke.

Az inflációs időben a gazdasági élet a korona romlására rendezkedett be. Az emberek szabadulni igyekeztek mindenáron pénzüktől, s minthogy értékét nem tudták a pénznek, dobták maguktól. Ilyen körülmények között a vállalkozás igen könnyűnek látszott, mert hiszen romló korona mellett mindig nagyobb árat lehetett kapni az áruért, s így látszólag minden analfabéta elsőrangú gazdasági ehetségnek érezte magát.

Hogy a végső eredmény hová vezetett, azt szomorúan tapasztaljuk, s midőn bekövetkezett az az idő, hogy az árut és termelvénye-

ket egyszerre csak alacsonyabb áron vagy sehogy sem lehetett értékesíteni, megindult a féktelen verseny az áruk elhelyezése a forgalom emelése céljából, mert csak így remélik terheiket a vállalatok elviselhetővé tenni.

Bekövetkezett tehát a szabadverseny „boldog” ideje, midőn a termelők és eladók küzdelmet indítanak egymással szemben a vevőket magukhoz vonzani. A gazdasági életben tehát a verseny küzdelem, melynek célja vevőket biztosítani önmagunknak. Ha már most a versenyt vizsgáljuk, fel kell vetnünk a kérdést, mikor jogos és helyes az gazdaságilag? A k k o r, h a m e g e n g e d e t t e s z k ö z ö k k e l d o l g o z i k.

Amennyire hasznos és helyes az egészséges verseny, melynek célja üzleti leleményesség és a termelési költségek leszorítása által jobb minőségű árut olcsón szolgáltatni a fogyasztónak, épen olyan veszélyes az a verseny, melynek célja a konkurrens vállalatot megfojtani, hogy azután egyedáruságot élvezve uralhassa a piacot, ami feltétlenül az áruk drágulásához vezet. Ez a kiméletlen verseny azt célozza, hogy a gazdaságilag erősebb megfojthassa a gyengébbet azáltal, hogy önköltségen alul adja portékáját, de csak azért, hogy a gyengék pusztulásával versenynélküliséget élvezve, az árakat ismét szabadon emelhesse.

A szabadverseny ad absurdum vive olyan harccá fejlődik, melynek célja a konkurrens pusztulásával a piac uralása, mely végeredményben nem válik hasznára sem a termelőnek, sem a fogyasztó-

nak, sem az államnak.

Az a gazdasági harc, melynek célja eszeveszetten törni konkurrens ellen, s mely nem nyugszik, míg ellenfelét meg nem semmisíti, erkölcstelen s végeredményben az árakat drágítja. Drágítja pedig azért, mert sok felesleges költséget okoz, így a túlhajtott reklám, a túlságosan fényűző berendezés, a vevőknek aranytömbök ígérése és adása, mind felesleges és káros dolog. Egy napilaptól pl. nem aranyhegyeket kívánunk, hanem jó és pontos hirszolgálatot, egy kávéháztól pedig nem aranyóra sorsolását, hanem tiszta, egészséges helyiséget, előkelő kiszolgálást és jó kávé.

A mi speciális magyar viszonyaink mellett az emberek járvány-szerűen vetik magukat egyes termelési ágakra és periodikusan hol bankalapítási, büffé, bár, autózlet, stb. láz fogja el az embereket. S ha az egyik termelési ágban tönkre mennek, új vállalkozásokra vetik magukat. Az ilyen módon alakult vállalatok azonban sokkal nehezebb tehertétellel indulnak a gazdasági versenyben, mint a régi megalapozott vállalatok, mert egyrészt a gyakorlat hiánya, másrészt az új vevők magukhoz vonzása sokkal nehezebb feladat, mint azt gondolják, azonkívül a bizalom hiánya folytán nehezebben és sokkal drágábban jutnak hitelhez s a pillanatnyi siker csak görögtűz, melynek ellobbanása után gazdasági romok maradnak hátra.

Ezért, mint a kávésök ügyének hosszú ideje szemlélője, küzdelmeiknek résztvevője, azt a tanácsot adom a kávésöknek, hagyjanak fel a féktelen versennyel, mert az nem használ sem a fogyasztóknak, sem az iparosnak, illetve önmaguknak.

IRÁNYI JÓZSEF IV., REÁLTANODA UCCA 10. SZÁM.
TELEFON: JÓZSEF 154-62.

FINOM-SÜTŐDÉJE

Este 7-ig bármely időben szállít friss süteményt.

Indolencia.

Rendkívüli közgyűlést tartottunk és ezen a közgyűlésen megismétlődött az a régi szomorú kép, hogy kartársainknak egy nagy része távolmaradásával tüntetett. Istenben boldogult nagy elnökünk *Nemai Antal*, az ilyen alkalmakkor azt szokta mondani: „Sokat látok olyant, aki nincs itt”. De az akkori idők patriarchalis gondtalansága megengedte a tréfálkozó kedélyességet, azonban a mai idők küzdelmes, nehéz napjai talán mégis érdemessé és szükségessé tennék alkalomadtán gondolataink kicserélését, meghallgatni egymás tanácsát és egymás bajain okulva, azok orvoslási módjának megkeresését. Nagyon fontos, komoly tárgysorozat állítottunk össze, amelynek minden egyes pontja egzisztenciális érdekeket érint. A naiv vezetőség úgy vélekedik, hogy a tárgysorozat pusztán olvasása már magábanvéve is elég ok arra, hogy minden kartárs érdeklődését felkeltse és hanyatt-homlok rohanjon oda, ahová a gyűlések hirdette vannak.

Ezzel szemben a sívár valóság az, hogy azon a pár rajongón kívül, kik sem időt, sem pénzt és semminemű áldozatot nem sokálnak, amikor arról van szó, hogy iparunk boldogulását előbbre vigyék és az ipar érdekeiért sikraszálljanak.

Nem szerénytelen dicsekvés, és nem is hála és köszönetnyilatkozat kiforszírozását célozza jelen sorok írója, mert aki közéleti munkára vállalkozik egyen az szerény ipari, községi vagy, politikai, tudja, hogy ez rögzös, fárasztó áldozatokkal jár és hálátlan dolog. Ezt tudja ipartestületünk vezetősége és mégis meg kell ütközni kartársaink ki nem fejezhető indolenciájának látványa előtt.

Igen tisztelt Kartársaim, nem méltóztatnak gondolni, hogy ezen kartársiatlan magatartás szárnyát szegi a vezetők ambíciójának?

Hányszor kerültünk magas hatóságú személyek, jóakaróink előtt, kik megértéssel közelednek felénk, zavarba, amikor kartársaink indolenciáját mentegünk kell.

Nem egyszer történt meg, hogy összejeveteleink alkalmával iparunk szállítócégei — akiket igaz barátainként mindig örömmel üdvözlök és szívesen látok — többen voltak, mint kávéstársaink.

Meg tudom érteni, lehetnek a mindennapnak gondjai, lehetnek — ki merem mondani, a mai tülekedő és

igen sok esetben már a józtlanság rovására menő üzleti konkurrenciák közepette olyan esetek, mikor a szemben álló felek szívesen lemondanak a találkozás kellemes élvezetéről, de igen tisztelt Uraim, hol maradnak a magasabb érdekek, amelyek sajnos áldozatul dobatnak oda a pillanatnyi előnyökért? Így ipari szakma életében, épúgy mint a nemzetek történetében az évtizedek csak perceknek jelentenek és ezen percek érdekeit nem szabad olyképpen kihasználni, hogy egy egész generációra az indolencia, a nemtörődömség bélyegét süssük.

Mert bennünket — a ma kávéseit — felelősség terhel a jövő generációval szemben és mi szépet, mi jót, mi okulni valót látnak az utánunk jövők, ha a mai közöny riasztó képe tárul elénk.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének rendkívüli közgyűlése 1925 október hó 23-án.

Lapunk múlt számában közöltük előljáróságunknak azt a határozatát, mely szerint a különböző nagyszabású kérdések megbeszélése céljából rendkívüli közgyűlést hív egybe.

A közgyűlés meg is tartott, lefolyása a tárgy komolyságához méltó volt, de mielőtt annak részleteiről beszámolnánk, nem hagyhatjuk szó nélkül azt a bántó indolenciát, melyet kartársaink túlnyomó többsége az ipartestület ügyei iránt tanusít. Elfelejtik e kartársak azt, hogy az ipartestület az ő érdekeiket van hivatva szolgálni és eredményes munkát csak akkor fejthet ki, ha tagjai teljes mértékben támogatják.

Nem elég a tagdíjakat megfizetni és azután szidni a vezetőséget, hogy „nem csinál semmit,” tessék megjelenni, résztvenni a munkában!

Ezt láttuk szükségesnek előre bocsátani.

A közgyűlés lefolyását a következőkben ismertetjük:

Néhány perccel 5 óra után nyitotta meg *Reiner* elnök a rendkívüli közgyűlést. Az elnöki emelvényen dr. *Szlovák* iparhatósági biztos, *Mészáros* és *Kovács* alelnökök, *Gárdonyi* József szövetségi elnök foglaltak helyet. Elnök örömmel üdvözölte a megjelenteket, a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Havas* titkárt, annak hitelesítésére *Szilárd* Kálmán és *Kovács* Lajos ipartestületi tagokat kérte fel.

Majd a napirend pontjaitól eltérve az ügy fontosságára való tekintettel a 2., 3. és 4. pontokban részletezett munkakérdések tárgyalását kezdi meg.

Kartársaim! Igyekezzünk egymást megismerni, igyekezzünk egymásra úgy hatni, hogy a dudvát és a bogáncsot gyomláljuk ki sorainkból. Nézzük el egymás hibáit, igyekezzünk a kartársi megértést terjeszteni, nemesítsük, fejlesszük iparunkat és mindenki vegye ki részét tehetsége arányában a közös munkából. Így azután elérkezünk oda, hogy a közös nagy célok, a megoldásra váró közös feladatok nem az egyesek vállain fognak nyugodni, hanem az érdeklődés felébredésével minden közügy közös kötelességgé válik.

Lökjük félre a nemtörődömséget, törődjünk mindannyian közös nagy bajainkkal, le a kicsinyes intrikákkal és vélt sérelmekkel. Mindnyájan a felelősségre, mindnyájan a munkához.

Mészáros Győző.

Ismerteti a munkásság különböző csoportjainak panaszait, utal a Főpincérek Országos Egyesületének, a munkanélküli alkalmazottaknak beadványaira, a munkaközvetítő jelentésére.

Sajnálattal látja, hogy az ipartestületi munkaközvetítő kartársaink közönyössége miatt csőd elé kerül, miután a kartársak azt elkerülik, kéz alatt veszik fel személyzetüket. A rendelkezésekkel a kartársak nem törődnek, azzal akárkit megbiznak. A munkanélküliek nagy számára való tekintettel rámutat a szabadnap megadásának fontosságára és kiegészítő alkalmazásának szükségességére.

Nem hagyhatjuk szó nélkül a főpincérek alkalmazásának kérdését sem. Jelenti, hogy a közeljövőben olyan rendelet fog megjelenni, mely szerint főpincérré csak az alkalmazható, aki legalább három évi ipari gyakorlatot tud kimutatni. Egyben hangsúlyozza a főpincéri ovadékok ügyében az ipartestület régebbi állásfoglalása szerint, jogosan csak az egy elszámolási időszak összegének megfelelő ovadék igényelhető.

Az utánpótlás érdekében felhívja a testület tagjait, a tanoncok alkalmazásának fontosságára, a nagy áldozatokkal fenntartott szakiskolára, melynek oktatói között most már *Mészáros*, *Steuer* és *Gál* kartársaink is helyet foglalnak, végül azza kéri a kartársakat, hogy ruhatárhoz, telefonhoz, trafikhoz lehetőleg rokkant és munkanélküli kávéházi alkalmazottakat vegyenek fel.

A vita megnyitvatván, *Gárdonyi* József mint a munkaközvetítő egyik alapítója

visszatekint annak multjára. A szükség tette megokoltá a munkaközvetítő felállítását, nehéz küzdelmeket vívtunk körülötte és boldogok voltunk, hogy ezt a hasznos intézményt életbe hívhattuk. Most ez a szervünk elsenyvedés előtt áll. Kéri a kartársakat, támogassák a munkaközvetítőt, ha áldozatokkal is járna. Jelenjenek ott meg és válasszák ott ki a megfelelő személyzetet, ha előfordul is, hogy pillanatnyilag nem kapnak megfelelő embert, mód van annak pótlására és kicserélésére. Gondolják meg a kávéások, hogy a munkaközvetítő támogatásával saját érdekeiket védik.

Neufeld Károly a hibát nemcsak abban látja, hogy a kávéások a munkaközvetítőt elkerülik, de abban is, hogy nem foglalkoznak eléggé személyzetükkel. A személyzet agkori ellátása érdekében nyugdíjintézet létesítését látná kívánatosnak.

Elnök a felszólaló szavaira megmagyarázza, hogy ilyen nyugdíjintézet már létezik. Ami a rokkant pincérek alkalmazását illeti, tudtával jó részük el is van helyezve és a többiek alkalmazására felkérte előzőleg a kartársakat.

Mészáros Győző alelnök szükségesnek látja a mai közgyűlés főtárgyának kidomborítását. A munkanélküli pincérek memorandumot juttattak az előjárásához, melyben panaszukat terjesztették elő. Azt állították, hogy a megnyitott új kávéházakba kész listákkal jönnek a főpincérek és bejelentik a kéz alatt felvett emberek alkalmazását. Ha a mi munkaközvetítőnk ilyen támogatásban részesül kartársaink részéről, nem kell hozzá nagy jóstehetség, rövidesen csödbe jut ez az intézmény. Most már újból ajánlkoznak az ügynökök, akik személyzetet, munkaadót egyaránt ki akarnak zsákmányolni.

A munkáskérdésben pillanatnyilag csend van és ezért mutatkozik a kartársak indolenciája. Főleg azokhoz kíván szólni, akik oly sokan távol maradtak és akik ha baj van, elsőnek fordulnak az ipartestülethez.

Ami az idősebb személyzet elhelyezését illeti, a munkaközvetítő szívesen küld ilyen személyzetet, de ha senki sem rendel tőle? Mit tehet?

Az agkori és rokkant ellátás kérdése tudomása szerint a törvényhozás feladata és ennek napirendjén szerepel.

Nagy fontosságot tulajdonít a szabadnapok megtartásának, amit konzekvensen kell keresztülvinni.

Ipartestületünk vezetőségéhez naponta jönnek panaszok a horribilis magasságu főpincéri óvadékok miatt. Ez azt jelenti,

hogy az állás betöltésénél nem a szak-képzettség, a rátermettség, hanem a nyújtható pénzkölsön — mert ez már nem más — az alkalmazás feltétele. Szükségesnek tartja azt, hogy e kérdéssel a közgyűlés foglalkozzék és ezzel a gyakorlattal az ipartestület magát ne azonosítsa. *Horváth* Dezső *Mészáros* felfogásához hozzájárul és legfeljebb 3 napi bevételnek megfelelő összeget tart jogosultnak *Gundel* Károly a főpincéri óvadék kérdéséhez szól és aláírja *Mészáros* véleményét. De úgy véli, nem elég ezt a kérdést a morál és az ipari becsület szempontjából tárgyalni. Ezt a kérdést abból a szempontból is kell bírálni, hogy a versenyt egészségtelenné teszi, mert a magas kauciók révén illetéktelenek kerülnek az iparba. Itt más uton kell eljárni, fontolóra kellene venni azt a kérdést, vajjon nem lehetne oly hatósági rendelkezést kezdeményezni, mely szerint óvadékok csak értékpapirokban, vagy zárolt betétkönyvekben legyenek letehetőek. Késznek nyilatkozik hasonló indítványt a testvér vendéglős ipartestületben is előterjeszteni. Rámutat az óvadékok elfogadásával járó kriminális felelősségre és indítványa elfogadását ajánlja.

Több felszólaló nem lévén, *Reiner* elnök kimondja a közgyűlés egyhangu határozatát, mely szerint *Gundel* Károly indítványát elfogadva, hatósági intézkedést kezdeményez és együttes eljárás céljából a vendéglősök ipartestületét megkeresi.

E pont után következtek a különböző a telefonügyre, a záróra meghosszabbítására, táncengedélyekre, fényüzési adóra vonatkozó e lap hasábjain ismertett bejelentések.

Majd *elnök* bejelentette, hogy az ipartestület saját lapját indította meg, melynek első száma a tagoknak megküldetett.

A bejelentést a jelenlevők nagy lelkesedéssel fogadták, majd *Lisszauer* Gyula örömet fejezi ki a lap megindulása felett és örömmel üdvözlzi az elnökséget és a szerkesztőbizottság elnökét, *Mészáros* alelnököt.

Mészáros Győző az üdvözlést megköszönve utal arra, hogy a lap megindításával csakis az ipartestület és a tagok érdekeit kívánta szolgálni, ha e tevékenysége esetleg magánérdekeket sértett, a közérdeket tartotta előbbrevalónak. Feltétlen elismeréssel van az eddigi hivatalos lap szerkesztőjének ipartestületünk érdekében kifejtett munkássága iránt, őt személyileg bántani, vagy érinteni nem volt szándéka, sőt

az iránt a legnagyobb tisztelettel viseltetik.

Egyben kiemeli a lap felelős szerkesztőjének dr. Havas titkárnak munkásságát, kinek segítségével reméli, hogy a tagok jogos igényeit kielégítő lapot fog-nak tudni kiadni.

Reiner elnök a lap dolgában halásan és elismeréssel emlékezik meg azokról az értékes szolgálatokról, amelyeket *Barta* Manó szerkesztő ur régi összeköttetései révén ipartestületünknek tett. Amidőn *Barta* urnak a közgyűlés köszönetet fejezi ki, hangsúlyozza, hogy az ez ügyben eljáróktól mindenféle személyi szempont távol állott.

Az idegenforgalmi érdekeltségek szövetségének ügyét titkár ismertette.

Bodó Adolf e kérdés kapcsán rámutat az idegenforgalom létrejöttét zavaró tényezőkre, az utazási és vízumnehézségekre, mire nézve

Mészáros Győző kijelenti, hogy a szövetség ez ügyekben fog eljárni.

Reiner elnök felhívja a kartársak figyelmét a november 10., 11. és 12-én tartandó országos kávékongresszusra. Tekintettel a vidéki sőt külföldi jelentkezők tekintélyes számára, fontosnak tartja, hogy az ipartestület tagjai úgy a kongresszuson, mint az azt előkészítő munkában vegyenek részt. Kéréssel fordul — főleg a fiatalabb kartársakhoz — hogy a rendezés munkájára jelentkezzenek az ipartestület irodájában.

Az *italmérés*i illetékek befizetése tárgyában *elnök* közli a lapunk 1. számában közölt információt, ugyszintén felkéri a tagokat, hogy jutalmazásra ajánlott érdemes munkásaikat jelentsék be sürgősen.

Majd az elektromos művek által bekért újabb előlegek és a 10%-os pótlék ügyében a közgyűlés megbizta az elnökséget, hogy ez ügyben járjon el.

Neufeld Károly a tejsarnokok üzletvitelének tullepéseit tette szóvá. A tejsarnokok versenye ma már elviselhetetlen, miután ők olcsó anyagokkal török le a kávéházak árait. Oly cikkeket is szolgáltatnak ki, amihez joguk nincsen.

Upor, *Zoltán*, *Lisszauer* felszólalása után

elnök hivatkozik arra, hogy a legjobban érdekelt vállalatoknál az ipartestület már eljár.

Majd *Mészáros* alelnök foglalkozik a kérdéssel. Rámutat, hogy ezen a bajon csak kellő szolidaritással lehet segíteni, amennyiben — ha ez a sérelmes eljárás meg nem szünik — a kávéások tejszükségletüket más vállalatoktól sze-

rezzék be. Javasolja, hogy az elnökség bizassék meg a már folyamatba tett tárgyalások további folytatásával és a szükséghez képest további intézkedésekkel.

Zoltán Béla és Hajós Samu megjegyzései után a közgyűlés Mészáros indítványát fogadja el.

Upor József felszólalva bejelenti azt, hogy Rózsahegy Kálmánnak, a Nemzeti Színház művészeinek 25 éves jubileumát rendező bizottság hozzáfordult, hogy a budapesti kávéskok ipartestületét az ünnepegekben való részvételre hívja fel. A kávéskok ipartestület, mely a kulturális és hazafias mozgalmakat mindenkor a legnagyobb szeretettel támogatta, bizonyára nem fog elzárkózni a kérés teljesítése elől. Saját részéről hozzájárulás fejében 1,000.000 K-át ad át.

Reiner Mór elnök a legnagyobb lelkesedéssel járul az indítványhoz, kéri a közgyűlést, annak végrehajtásával az elnökséget bizza meg. A közgyűlés ily értelemben határoz.

A közgyűlés berekesztése előtt Gál Arnold sajnálatát és rosszalását fejezi ki afelett, hogy az ipartestület tagjainak tekintélyes része elmaradt, mire azután Reiner Mór elnök a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlés után a jelen voltak a szomszédos termekben várták meg, míg a fehér teremben felterítették.

A hosszúra nyúlt ülés után 1/29-re járt az idő, amikor a számban megszorodott társaság asztalhoz ült. A vacsoránál a szállító cégek képviselői is megjelentek, kik közül Hellmár vezérigazgatót (Magyar Huskereskedelmi Rt.), Kemény Imre igazgatót, Somogyi D. (Törley), Huszár (Palugyay), László (Schiller és László), Forgács (Polgári Serfözde), Hacker és Társa, Irányi stb. urak nevét sikerült feljegyeznünk.

Az első felköszöntőt Reiner elnök mondotta, aki a közgyűlés eseményeibe kapcsolódva sajnálatát fejezi ki azon, hogy a kartársak nem szívesen jelennek meg a gyűléseken. Szeretné a kartársakat meggyőzni az együttes munka szükségességéről. Felhívja nyomatékosan a kartársak figyelmét a legközelebb meg-

tartandó kongresszusra, amelyen a fővárosi kartársaknak példaadó módon kell reprezentálni a magyar kávéskok ipartestületét a meghívott külföldi és vidéki kartársak előtt. A kongresszuson legyünk mindannyian együtt és mutassuk meg szolidaritásunkat. A kongresszus sikerére emeli poharát.

Gárdonyi örömmel látja, hogy valaminek a létesítéséről van szó. Már régi vágyunk volt, hogy saját lapunk legyen. Örömmel látja, hogy ez most oly módon sikerült, hogy arra büszkék lehetünk. Egy oly szaklapot indítottunk, amely méltó az ipartestület hírnevére. Nagy fontosságot tulajdonít a lapnak a kávéskok kongresszus előtt. Ennek érdemét Mészáros Győzőnek tudja be, kit szeretettel köszönt.

Dr. Szlovak Pál nem mint iparhatósági biztos, hanem mint a kávéskok barátja szólal fel és mint objektív szemlélő kívánja egyes dolgokra a jelenlevők figyelmét felhívni.

Új kávéházak nyílnak, azt lehet mondani a kávéskok renaisszánsát éli. Ez szép és helyes, de csak akkor, ha ez a fejlődés nem válik kárára az iparnak. Egész természetes, hogy az egyes üzletek között verseny fejlődik. Ezt megakadályozni nem lehet és nem is kívánatos, különösen akkor, ha az a tisztesség határain belül folyik. Azonban nem tudja elnézni a versenynek azt a fajtáját, amely a versenytárs megfojtására törekszik. Felhívja az ipartestület tagjait, hogy a szabadságból ne csináljanak szabadosságot, a versenyt ne növezzék fojtogatással. Feltételezi az ipartestület összes tagjairól, hogy a verseny folytatásánál mindenkor szem előtt fogják tartani az ipar nemes tradíciót.

A másik kérdés a munkaközvetítő kérdése, melynek fontosságáról a mai közgyűlésen volt szó. Ez intézmény működéséhez úgy az iparosok, mint a munkások nagy érdekei fűződnek, azért azt nem szabad elhanyagolni.

A tanoncképzés fontosságáról szinte felesleges beszélni. Az ipar jövőjének biztosítéka a megfelelő munkásgeneráció képzése.

Nem hagyhatja szó nélkül Upor József indítványát — Rózsahegy Kál-

mán jubileumának megünneplésére vonatkozólag. Az indítvány becsületére válik az ipartestületnek és saját részéről kéri, hogy szívvel-lelélekkel támogassák ezt az akciót. Üdvözli a nemes irányban haladó ipartestületet és annak elnökét.

Kovács József a közgyűlésen jelen voltak számát ő is keveselte, de igaz öröme szolgálta, hogy újra közöttünk látta Upor Józsefet, régi, küzdelmeink kiváló munkását. Amikor a visszatért Uport örömmel üdvözli, poharát az ő egészségére emeli.

Upor József két okból örül visszatérének, először mert szereti az ipartestület elnökét Reiner Mór, kinek működésére büszke, másodsor hogy visszatért régi iparához, amelyet az élet folyamán folytatott mesterségei között a legjobban szeret. Örül, hogy neki jutott a szerencse, hogy a Rózsahegy jubileum eszméjét az ipartestület előtt képviseltette és örül annak a megértésnek, amellyel azt fogadták. A kávéskok mindig meg tudták választani barátait és vezetőiket. Az ipartestület ügyeit a legjobb kezekben tudja s üdvözli a vezetőséget.

Pallai Miksa Gárdonyi szavaihoz csatlakozva ünnepli Mészáros Győzőt nemcsak mint alelnököt és a sajtóbizottság elnökét, de mint nagyapát. Legjobb üdvözleteit fejezi ki.

Mészáros Győző meghatottan mond köszönetet Pallainak a családjának szóló jó kívánataiért, köszöni Gárdonyinak is az üdvözlést. Jól esik neki az az elismerés, amely a lap megalapítása körüli fáradozásáért elhangzott, de hangsúlyozni kívánja, hogy nem egyedül bibelődött azzal, vannak munkatársai, akik abban segítettek.

Visszaemlékezik az ipartestület tavaszi Jókai ünnepélyére, most Upor barátunk a Rózsahegy jubileum eszméjét vetette fel. A budapesti kávéskok volt uttörője annak az eszmének, amely a gazdasági élet küzdelmeit a kulturális eszmék szolgálatával igyekezett szebbé tenni.

Ez az eszme vezetett akkor, amikor önálló szaklap alapítását célozta, melynek munkájában mindenkit szeretettel vár.

Hantos Testvérek R.-t. festő, mázoló és tapétázó iparüzem

Budapest, VI., Horn Ede ucca 5 szám.

Telefon: 194-51, 185-23.

Specialisták kávéházak, éttermek és szállodák diszfestő munkálataiban.

A mindennap küzdelmes gondjaiba kellemes oázist hoz legujabb munkássága: a szakiskolában való munkássága. Örömmel látja a feléje sugárzó lelkesedést tanítványai részéről és szeretettel. Kéri a kartársakat, viseltesenek a tanoncügy iránt ugyanazzal a szeretettel és megértéssel, mint a lap iránt.

Upor Józsefet üdvözlö, aki visszatért első szerelméhez. Annakidején ő is az elsők között volt a kávéipar nehéz napjaiban. Kéri őt, hogy a jövőben is legyen közöttünk és vegye ki részét a munkából.

Gál Arnold humoros felkészítőjében a kávéházakban lábrakapott verseny kérdését tárgyalja. Felemlíti, mi min-

dennel igyekeznek forgalmat csinálni. Ez eljárás eredménye jóra nem vezethet. Azokat a kávésokat köszönti, akik ebben a féktelen versenyben nem vesznek részt.

Losonczy Gusztáv, amikor a lap megjelenését üdvözlö, megemlékezik annak felelős szerkesztőjéről dr. Havas titkárról, aki a legnagyobb szeretettel és hozzáértéssel vette ki részét a munkából. A kávésok mai versenyét a viszonyoknak tudja be, ami a normális viszonyok beálltával le fog csendesedni. Az ipar boldogulására emeli poharát.

A felszólalások ezzel befejeződtek. A társaság a legjobb hangulatban éjjel körül oszlott szét.

Visszaemlékezés.

A Magyar Kávésok Országos Szövetségének multjából.

Irta: *Gárdonyi Lószef* a Magyar Kávésok Országos Szövetségének elnöke.

A második magyar kongresszus megnyitása előtt, végig végig vonulnak emlémben a kávéipar utolsó ötvenévének emlékei és a magyar kávésok országos szövetsége megalakulása és kezdetének részletei.

Az 1900-as évek elején pontosabban 1909-ben a kávéipar fejlődése szépen megindult. Ekkor meg indult a kávéházi munkások szervezkedése is. A szakmába hivatalan elemek férkőztek be, izgatták a dolgozó személyzetet, megindultak a különféle mozgalmak. Eleinte igyekeztünk békésen megoldani a kérdéseket kötöttünk kollektív szerződést is, de amikor a felelőtlen izgatás tovább terjedt, azt egyoldalulag felborították.

Izgalmas napok következtek, vad sztájkok, tüntetések ablakbeverések, büzbombák, meg hasonló épületes dolgok zavarták a kávéházak nyugalalmát. Hogy ezt a tarthatatlan helyzetet megoldjuk és az iparba újból békét és rendet teremtsünk, megalkottuk a Budapesti Kávésok Szövetségét és megszerveztük az ipartársulati munkaközvetítőt. Az ipartársulat elnöke akkor a boldogemlékü Némái Antal volt, aki épúgy mint igen sokan az ipartársulat vezetői közül, nem szívesen exponálták magukat a veszedelmekkel járó szövetségi mozgalomban.

Ekkor egy kevésbé exponált vezető választásának eszméje vetődött fel és a választás, az akkor még kevésbé ismert Mészáros Győző — mostani alelnökünkre esett, aki már akkor is keményen megállta helyét — támogatva néhány agilisabb kartársunk, megboldogul Brück Károly, *Upor* József és

szerénységem által. Munkájukat dr. Kemény Géza akkori titkárunk — utóbb székesfővárosi tanácsnok — hathatósan támogatta, hogy végre sikerült megnyugvást teremteni az iparban. Munkaközvetítőnk is Vas Samu ügyvezető vezetése mellett szépen fejlődött, és kartársaink munkásigényeit jól kiszolgált.

Két-három évi munkásság után Mészáros Győző az elnökségről lemondott és helyét Brück Károly foglalta el, aki sok szeretettel és megértéssel vezette az ügyeket.

Brück Károly elnöksége csak rövid ideig tartott, utána kartársaim bizalma engem ültetett az elnöki székbe. Felismerve a helyzetet és a magyar kávéosság tömörülésének szükségességét, azonnal hozzáálltam az országos szövetség megszervezéséhez és időközben belépett új titkárunk segítségével, megtettem az előkészületeket, hogy a szövetséget megalakítsuk. Ez már az 1914. év tavaszán történt. Épen szét akartuk küldeni a belépési felhívásokat, amikor megtörtént a szarajevói rémtett és azután megszólaltak az ágyuk. Szó se lehetett többé szervezkedésről, mindenkinek volt baja egyéb nagyfontosságú dolgokkal

A háboru éveiről beszélnem felesleges, mindnyájunkban benne él elménkben, izmainkban és idegeinkben.

Amikor a háboru utáni viszonyok félig meddig lehetővé tették, azonnal újra hozzáálltunk a szövetség megszervezéséhez.

Sajnos azonban most már csak meg-

fogyatkozott létszámra számíthatunk, hiszen Trianon elrabolta tőlünk legforgalmasabb kávéházi városainkat. Brassó, Kolozsvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár, Temesvár, Szabadka, Zágráb, Pozsony, Kassa, Losonc, Máramarossziget ma idegen országokhoz tartoznak.

Mégis sikerül megalakítani a Magyar Kávésok Országos Szövetségét, amely működését meg is kezdte. A nyilvánosság elé az 1922 évi október havában a Budapesti Kávésok Ipartestületével közösen rendezett debreceni kongresszusunkon léptünk, melynek sikere mindnyájunknak élénk emlékezetében van.

Második kongresszusunkra nemcsak magyar kartársainkat hívtuk meg, de reményünk van arra, hogy németországi, osztrák, cseh és a megszállott területeken lakó kartársaink is meg fognak jelenni.

Ugy gondolom, hogy minden magyar kartársunknak erkölcsi kötelessége, hogy vendégeinket minél többen köszöntsük. Jöjjenek el — minél többen, — szöjjük szorosra azokat a szálakat, amelyek bennünket egymáshoz fűztek a multban és amelyeket az utóbbi évek eseményei elszakítottak.

A kongresszus előkészületei.

Kongresszusi hírek.

Kongresszusunk védnökei. A kongresszus rendezősége nevében *Reiner* Mór ipartestületi elnök és *Mészáros* Győző alelnök személyesen tisztelegtek dr. *Walkó* Lajos kereskedelemügyi miniszternél, *Mattekovics* Sándor v. b. t. t. az Országos Iparegyesület elnökénél, dr. *Ripka* Ferenc főpolgármesternél és belatini *Belatiny* Artur kereskedelmi és iparkamarai elnöknél, kiket kongresszusunk védnökeiül kértek fel. Elnökségünk eljárása teljes sikerrel járt, az említett előkelőségek a legnagyobb készséggel fogadták el a felajánlott tisztségeket és megjelenésüket is megígérték.

Utazási kedvezmény a magyar kávésok országos szövetsége kongresszusára. A székesfővárosi idegenforgalmi hivatal közbenjárása folytán a kereskedelmi miniszter ur a kongresszusra utazó kartársaink a Máv. vonalain 50%-os utazási kedvezményt engedélyezett. Felkérjük kartársainkat, akik azt igénybe óhajtják venni, közöljék velünk táviratilag, hogy az igazolványukat nekik megküldhessük.

A németbirodalmi kávésszövetség az alábbi levélben jelentette be magát.

„Igen tisztelt Uraink!

Elismerjük szíves meghívásuk vételeit és közöljük, hogy örömezt résztveszünk ezen a kongresszuson. A résztvevők pontos számát idejekorán közölni fogjuk. Egyidejűleg beküldjük Önöknek szaklapunk egy példányát és reméljük, hogy annak tartalma a mi pillanatnyi helyzetünkönkről Önöket fel fogja világosítani.

A mi berlini cukrárszövetületünk 200 éves ünnepélyén, szerencsénk volt az ottani cukrárszok képviselőit üdvözölni. Abból a barátságos fogadtatásból, amelyben ezeknek az uraknak részük volt és az ebből származó nagyrabecsülés biztosítéka annak, hogy az Önök szervezetével való viszonyunk abba az irányba fog fejlődni, amint azt mi iparunk érdekében kívánatosnak látjuk úgy, hogy az eszmék kölcsönös kicserélése útján kartársaink érdekét szolgálhatjuk.

Amikor kinyilatkoztatjuk, hogy örülünk annak, hogy a részletes napirend tárgyai felett Önökkel tanácskozhatunk, maradtunk, kiváló nagyrabecsüléssel:

Stüber elnök.“

A cseh-szlovák kávésok szövetsége meghívásunkra a következőket válaszolta.

„Igen tisztelt Kartársak!

Különös örömmel fogadtuk a Magyar Kávésok Országos Kongresszusára való meghívást és nagyon fogunk örülni, ha magyar kartársainkkal közelebbi baráti viszonyba léphetünk.

Kongresszusukra szövetségünk két előjárósági tagját küldjük ki, kiknek nevét néhány napon belül közölni fogjuk.

Kellemes lenne, ha Önök — amennyiben érdekességgel bír — a tárgyalás napirendjére egy a cseh-szlovák köztársasági kávéipar helyzetéről és „Kavarnik“ című szaklapunkról szóló rövid, de fontos előadást beiktatnának. Ezt az előadást rövid cseh nyelvű bevezetés után alelnök kartársunk Bondy Alfréd („Corsó“ kávéház Prága) fogná németnyelven megtartani.

Ha e kezdeményezésünket elfogadják, kérjük szíves írásbeli hozzájárulásukat.

A kongresszus tárgyalásaihoz már most a legjobb sikert kívánják. A cseh-szlovák köztársasági kávésok szövetsége: Vojteih Ádám elnök, Alfréd Bondy alelnök, Bohumil Smetana titkár.“

Természetesen az érdekesnek ígérkező előadást a napirendre felvettük.

A jelentkezések serényen folynak. Vidéki kartársaink közül érkezésüket bejelentették:

Németh Aladár és neje (Debrecen), Müller József (Jászberény), Molnár Lajos és neje (Debrecen), Fehér Nándor (Pápa), Kovács Béla és neje (Cegléd), Schwarz Emil (Hatvan), Bognár Mihály (Győr), ifj. Kass János (Szeged), Schwarz Mór és neje (Székesfehérvár), Pottermann Dezső (Győr), Engel Lipót (Kisvárd), Novák Ferenc (Celldömölk), Krausz Vilmos (Csorna), Horváth Ferenc (Csorna), Marosi Testvérek (Eger), Fischer Adolf (Eger), Péter Gábor (Hajdunánás), Székely Józsefné (Nagykörös), Fehér Sándor (Pápa), Agulár Margit (Pécs), Fantusz Miklós (Pest-erzsébet), Kalmár Dezső (Sopron), Schermann Kálmán (Szeged).

Több helyről testületi bejelentések érkeztek.

Kérjük kartársainkat, bejelentéseiket most már lehetőleg táviratilag tegyék meg.

Meghívót küldöttünk a wieni, grazi, leipzigi, müncheni, drezdai, breszlai kartársaknak, a pozsonyi, kassai, komáromi, nagyvárad, aradi, temesvári, kolozsvári, brassó ipartestületek kávéscsoportjainak és reméljük, hogy e kartársaink is megfognak jelenni a kongresszuson.

Vendégeinket — amennyiben más-kép nem rendelkeznek — a székesfőváros tulajdonában lévő *Gellért-szállóban* fogjuk elszállásolni, amelynek igazgatósága a legmesszebbmenő kedvezményeket biztosította.

Ismerkedési est, diszebéd, kirándulás. Felhívjuk kartársaink figyelmét, hogy úgy a kongresszust megelőző ismerkedési estén, mint a diszebéd, ugyancsak a társas kiránduláson családtagokat és vendégeket is szívesen látunk. Kérjük azonban közölni ezt lehetőleg november 8-ig velünk, hogy a kellő előkészületeket megtehessek.

A magyar kávésok II. országos kongresszusának tárgysorozata

1. Elnöki megnyitó.
2. A kávéipar helyzete a székesfővárosban.
3. A kávéipar terhei (adók, fogyasztási, fényüzési adók, italmérési illetékek, munkáskérdések).
4. A kávéipar helyzete a vidéken,
5. A kávéipar a Cseh-Szlovák köztársaság területén.
6. Árdragítási ügyek, uzorabíróságok.

7. Községi járulékok, közüzemi díjak kérdése.
 8. Tanoncképzés, tanonccügyek szakoktatás.
 9. Záróraügy, zenekérdés, szerzői díjak táncengedélyek.
 10. Idegenforgalom és a kávéipar.
 11. Áruellátás kérdése.
 12. Szerzetlenségek a kávéiparban.
 13. Üzlethelyiségek felszabadításának kérdése.
- Zárószó.

Az egyes pontok előadói: *Reiner Mór, Mészáros Győző, Kovács József, Németh Aladár* (Debrecen), *Bondy Alfréd* (Prága), *Steuer Marcell, Pallai Miksa-Horváth Dezső, Losonczy Gusztáv, Harányi Adolf* lesznek, felszólalásukat bejelentették *Bognár Mihály* (Győr), *Papp József* (Ujpest), *Kovács Béla* (Cegléd) és még többen. Kérjük a kartársakat a rend kedvéért lehetőleg előzetesen közölni, mely pontokhoz kívának hozzászólni. Véglleges programot a helyszínén fogunk kiosztani

Kirándulások november 12-én. A kongresszus második napjának programjára felvettük a budafoki Palugyay pince, Törley-gyár, a kőbányai sörgyárak, ugyancsak a Zwack féle likörgyár megtekintését. Kérjük a kartársakat, hogy e kirándulásokon is minél többen vegyenek részt és azt jelentsék be ipartestületünk irodájában.

Az idegenforgalmi érdekeltségek szövetsége átiratban biztosította támogatását a kongresszus rendezése és sikere érdekében. A rendezőség nagy köszönettel veszi igénybe ezt a nagyjelentőségű ajánlatot.

A kongresszusi jelvények rövidesen elkészülnek és kartársainknak darabonként 40.000 K-ás áron ipartestületünk irodájában rendelkezésre fognak állni. Vidéki kartársaink azokat az ismerkedési estén szerezhetik meg.

Ipartestületünk irodája f. hó 9-étől kezdve állandó szolgálatot tart és naponta telefonon vagy személyesen rendelkezésre áll.

Koronavirstli, hentesáru, szalámi, prágai sonka cégünk specialitásai

Fleischmann, Polacsek és Társa

Budapest, VII., Holló ucca II. Telefon: József 128-60, Józse 123-67.

HIVATALOS RÉSZ

Október havi előljárási ülés.

Kongresszusi előkészületek, rendkívüli közgyűlés nem zavarják meg ipartestületünk munkásságának rendjét, a megszokott pontossággal tartotta meg október 30-án rendes előljárási ülését Reiner Mór elnök vezetésével, dr. Szlovák Pál iparhatósági biztos jelenlétében.

**

Reiner elnök az ülést délután 4 óra körül nyitotta meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére Frenreisz Antal és Katona Gyula előljárási tagokat kérte fel, mire a kimentések bejelentése után, titkár felolvasta a szeptember havi előljárási ülés jegyzőkönyvét, mely észrevétel nélkül hitelesítettett.

Napirend előtt dr. Szlovák Pál iparhatósági biztos segédde avatta Székely Gyula tanoncot, aki Kovács József alelnök kávéházában töltötte el tanoncéveit és a szakiskola egyik legkiválóbb növendéke volt. Dr. Szlovák beszéde után Reiner Mór elnök meleg szavakkal üdvözölte az új segédet és mesterét.

A felavatás után ugyancsak napirend előtt

Gál Arnold szavá teszi a már több ízben tárgyalt féktelen verseny kérdését. Szükségesnek látná az ipartestület állásfoglalását, esetleg a szaklap keretében való felhívást.

Horváth Dezső a fényüzési adó 11%-os lerovását, a klubok jogtalan vendégcsábítását és a táncengedélyek és a zenélési záróra kérdését. Állásfoglalást javasol ez ügyekben.

Reiner elnök a felszólalásokra válaszolva, a nagy versenyt annak tudja be, hogy a közönség fogyasztóképessége megcsökkent, Tudjuk, hogy gazdasági krízis van egész Európában, a viszonyok mindenütt egyformák. Ez ellen lokális intézkedésekkel sikert alig érhetünk el. A fényüzési adó, a klubok és a zenélési záróra ügyében utal régebbi nyilatkozataira.

Dr. Szlovák Pál a verseny ügyében szólal fel. Látja a sok hirdetést, a különféle ígéreket. Azt hiszi, hogy a sok hirdetési költség csak a rezsit emeli és végül az iparos kénytelen lesz árúját drágábban adni. De a hirdetés korlátozását nem irhatjuk elő, az ipartestületnek erre ingerenciája nincsen. Szükségesnek látja azonban ott, ahol túlzásokat lát, az ipartestület lépjen közbe és figyelmeztesse az érdekelteket a helyes eljárásra.

Gárdonyi József elítéli azt, ha valaki üzletét csak a szomszédok károsítása céljával vezeti. Megérti ha valaki üzletét megnyitja és a legjobbat igyekszik adni, és ha nem tudja számítását megtalálni, az árak leszállítása útján próbálja boldogulását szolgálni. De helyteleníti azt, ha valaki rögtön a legféltelenebb konkurrenciáéval kezd.

Hajós Samu helyesli Gál javaslatát. Tenni kell valamit. Bizottság kiküldését javasolja, amely ez ügyben sürgősen az orvoslás iránt tervezetet készít.

Kovács József alelnök azt a véleményét fejezi ki, hogy e dologban semmiféle mesterséges eszközzel eredményt elérni nem lehet. Ezzel csak árthatunk. Ezek előre bocsátása mellett örömmel csatlakozik a többség felfogásához. Az elnöknek igaza van abban, hogy a gazdasági okok idézik elő a krízist. De rámutatva a gazdasági okokra, felemlíti a még mindig fennálló nehézségeket, az uzsorabíróság még mindig működő intézményét, a súlyos adókat és egyéb terheket. Ezeknek a teherterelekeknek könnyítését kell elérni, akkor könnyebbé válik a helyzetünk, veszély nélkül mérsekélhetjük árainkat és akkor megszűnik a féktelen konkurrenciá.

Reiner a felszólalásokra válaszolva a napirend előtti vitát berekeszti.

A napirend egyes tárgyai folyamán elnök jelentést tesz a rendkívüli közgyűlés lefolyásáról, valamint a 18 éven alóliakra életbe léptetni szándékolt szesztilalom tárgyában megtartott értekezletről.

Weingruber Ignác vejének, Böhm Oszkárnak elhunytáról szóló jelentést az előljárási részvétellel vette tudomásul.

Kallós Márkus a szövetség alelnöki állásáról mond le, mire az előljárási ülés lemondása visszavonására kéri fel.

A munkaközvetítő ügyvezetőjének jelentése felolvastatván, tudomásul vétetett.

A kereskedelemügyi miniszter urnak a vasárnapi szesztilalom értelmezése tárgyában kiadott (és lapunk mai számában közzétett) rendelete felolvastatván, irattárba helyeztetett.

A m. kir. államrendőrség főkapitányának a külföldi munkások nyilvántartása tárgyában kiadott rendelete ismertettvén,

Mészáros Győző szükségesnek látja, hogy úgy a munkaadók, mint a munkaközvetítő ellenőrizték azt, hogy a munkában levő és jelentkező munkások magyar állampolgárok-e, optáltak-e szá-

bályszerűen, esetleg tartózkodási engedéllyel bírnak-e?

Az idegenforgalmi érdekeltségek szövetségének átírata, melyben támogatását ajánlja fel, hálás köszönettel vétetett tudomásul azzal, hogy a szövetség a kongresszus előkészületei alkalmából már is értékes szolgáltatásokat teljesített.

Elnök jelentést tesz a kongresszus előkészületeiről, bejelenti a jelentkezések számát, felolvastatja a berlini és prágai testvérszövetségek bejelentéseit, jelenti, hogy Walkó Lajos kereskedelemügyi miniszter ur, Matlekovics Sándor, dr. Ripka Ferenc és belatini Braun Arthur urak a védnökséget elfogadták.

Mészáros Győző felszólalva, nyomatékosan figyelmezteti a kartársakat a kongresszus nagy fontosságára. Soha még iparunk kérdései oly nagy nyilvánosság előtt nem kerültek szóba, mint ez alkalommal. Kéri az előljárási tagjait, legyenek a legközelebbi napokban permanenciában és jelenjenek meg az ipartestület irodájában.

Elnök kijelenti, hogy f. hó 2-án déli 12 órára az előljárási összes tagjait felkéri a további teendők megbeszélésére.

A zenélési záróra és a táncengedély ügyében elnökségünk a belügyminiszteriumnál a kérés elintézését sürgetni fogja.

Upor Józsefnek a rendkívüli közgyűlésen Rózsahegyi Kálmán művészi jubileumi ünnepségeiben való részvételt célzó indítványa végrehajtás céljából az elnökségnek adatott ki.

A Magyarországi Ujságírók Egyesületében alakult állástalan ujságírókat egítő szindikátus felhívására a további eljárással az elnökség bizatott meg.

A kispesti ipartestület székházavatási ünnepségére szóló meghívóra az előljárási Pallai Miksa pénztárost kéri fel az ipartestület képviselőjére.

A napirend tárgyai letárgyaltatván, elnök az ülést d. u. 6 órakor berekesztette.

A vasárnapi szesztilalom végrehajtása.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur f. é. október 20-án 84934/1925 sz. a következő rendeletet intézte a m. kir. államrendőrség főkapitányához:

„Tudomást szereztem arról, hogy Budapest székesfőváros területén egyes kávéházakban a vasárnapról hétfőrekövetkező éj-zakán éjféli 12 óra után égetett szesz italokat szolgáltatnak ki és az üzlettulajdonosok ezt az eljárásu-

kat azzal indokolják, hogy az égetett szeszes italok munkaszüneti napon való árusítása tekintetében a 94537/1921 K. M. számú rendelet 6. §-ában megállapított tilalmat csupán munkaszüneti napon, tehát vasárnapon, illetve Szent István napján éjjeli 12 óráig kötelesek betartani, ez időpont után pedig az említett italokat a szóbanforgó tilalomra tekintet nélkül kiszolgáltathatják.

Az illető üzlettulajdonosoknak ez az eljárása törvényellenes, indokaik pedig tarthatatlanok, mert az ipari munkások vasárnapi szüneteléséről szóló 1891 évi XIII. törvényük 2 §-a értelmében az ipari munkának szünetelése legkésőbb vasárnap reggeli hat órakor kezdődik és megkezdésétől számítandó 24 óráig, de legalább is a munkaszüneti napot követő reggeli hat óráig tart. Ennek megfelelően az égetett szeszes italok munkaszüneti napokon való árusítása tekintetében megállapított tilalmat a vasárnapi és Szent István napi üzletnyitás idejétől az üzlet zárására nézve megállapított és tulnyomó részben a munkaszüneti napot követő nap valamelyik hajnali órájára eső időpontig, sőt amennyiben az illető kávéházat vagy más nyilvános étkező helyiségét a munkaszüneti napot követő köznapon reggel hat óra előtt szabad kinyitni, azt ezen a napon reggel hat óráig terjedő időben is be kell tartani.

A szóbanforgó tilalom szigorú érvényesítése céljából felhivom Cimedet, utasítsa alárendelt közegeit, hogy az említett tilalom megtartását a kávéházakban és más nyilvános étkező helyiségekben is hatékonyan ellenőrizték és amennyiben arról értesülnek, hogy az említett helyiségek valamelyikében munkaszüneti napon és illetve a munkaszüneti napot követő köznap hajnali óráiban reggel hat óráig terjedő időben

égetett szeszes italt kiszolgáltattak, a rendőri büntető eljárás folyamatba tétele iránt a szükséges lépéseket tegyék meg.

A jelen leiratomban foglaltak önként értetődően nem érintik a 94.537/1921. K. M. számú rendelet 6. §-ának azt a rendelkezését, mely szerint vendéglőkben, kávéházakban, kávémérésekben és cukrászdákba teához rumot a szokásos mennyiségben munkaszüneti napon is ki lehet szolgáltatni.

Budapest, 1925 évi október hó 20-án.

A miniszter helyett:
Jezsovics s. k.
h. államtitkár.

Lakbérnegyed.

Alig fizettük le az augusztusi negyed utolsó részletét, reánk nyit a novemberi negyed újra számos milliót jelentő terhével. Ha az üzletbérek számítási kulcsa a mult negyeddal szemben nem is emelkedett és a házbér összege változatlan is maradt, a teher most sokkal nehezebb mint augusztusban volt. Az üzletek forgalma az egész vonalon megcsökkent és a legjobb menetelű üzletek tulajdonosainak is elég gondot fog adni, hogy honnan vegyék elő a nagy összegeket.

A kormány, mint ismeretes részletfizetést engedélyezett. A kedvezmény abban áll, hogy csupán a tiszta bért lehet három részletben fizetni, a kincstári részesedést és közüzemi pótlékot a novemberi első részlet megfizetésénél egy összegben kell kifizetni.

Az üzlethelyiségek bére fejében fizetni kell az 1917 november 1-i *alpbér* 50%-át, közüzemi pótlék fejében az *alpbér* 4%-át, — kivéve azokat a helyiségeket, ahol vizóra van, ezekben a közüzemi pótlék 3%, kincstári részesedés fejében pedig a tiszta bér 12.5%-át.

Fizetendő tehát az alpbér fejében --- --- --- 50%
Közüzemi pótlék gyanánt az alpbér --- --- --- 4% *)
Kincstári részesedés gyanánt a tisztabér 12.5%-a = 6.25%

Összesen: 60.25%

*) ahol pedig vizóra van 59.25%

A lakások bérét illetően az alpbér 36%-a fizetendő, ehhez járul az alpbér 5%-a közüzemi pótlék fejében és a tisztabér 12.5%-a kincstári részesedés vagyis lakbér: alpbér --- --- --- 36%
közüzemi pótlék az alpbér --- --- --- 5%
kincstári részesedés a tisztabér 12.5% = 4.5%
összesen: 45.5%

Mindehhez járul a 2% házmesterpénz és az egyéb illetékek.

A szorzószám továbbra is 14.500 korona.

Békéltető bizottság tagjainak választása.

Meghívó.

Az ipartestület békéltető bizottságának megbízatása lejárt, új bizottsági tagok választása vált szükségessé.

Ezt a választóközgyűlést, amelynek egyedüli tárgya az alkalmazottak köréből választandó 24 békéltető bizottsági tag választása.

1925 november 24. napjának d. e. 10 órájára tűzöm ki a Budapesti Kávésok Ipartestületének helyiségében.

Felkérem az i. t. főnök urakat, hogy ezen meghívót alkalmazottaival közölni s annak tudomásulvételét aláírásukkal igazolni és az ekként aláírott meghívót legkésőbb 1925 november 15-ig az ipartestületbe visszaküldeni sziveskedjék.

Figyelmeztetendők az alkalmazottak, hogy a választásra jogosultak névjegyzéke 1925 november 1-étől 14-ig az ipartestület helyiségében 9—2 órák között közszemlére lesz téve s a kimaradt alkalmazott ezen idő alatt írásban, illetve lajstromozását munkakönyve felmutatása mellett, ezen idő alatt kérheti. Csak szabályszerűen lajstromozott segéd választ és választható.

Budapest, 1925 október 30.

Dr. Szlovák Pál s. k.
iparhatósági biztos.

HIREK

Miről ne feledkezzék meg?

November 5-ig fizetendő a novemberi házbér I. részlete, kincstári házaszonrészese és közüzemi pótlék.

November 6-ig befizetendő a nem zenés kávéházak vigalmi adója.

November 8-ig befizetendő az október hóban eladott pezsgő és bejelentendő a meglevő készlet.

November 10-én este 8 órakor a kávéskongresszus ismerkedési estje a Hungáriában.

November 11-én d. e. 11 órakor a II. országos kávéskongresszus a Royal szálló fehértermében;

d. u. 2 órakor disztribúció ugyanott; este 7 órakor a m. kir. Opera előadásának megtekintése.

November 12-én d. e. 10 órakor kirándulások.

November 15-ig befizetendő a kereseti, jövedelmi és vagyonadó IV. negyedévi részlete.

Befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti adó.

November 21-ig befizetendő a forgalmi adóelőleg azok által, akik forgalmi adójukat készpénzben röjják le.

Személyi hír. Gárdonyi József szövetségünk elnöke üdüléséből visszaérkezett és a szövetség vezetését, ugyancsak a kongresszusi bizottság elnök-ségét átvette.

Halottak napja. Halottak napján, amikor az emberiség tekintélyes része egy könyecseppet és egy szál virágot áldoz elhunyt kedveseinek, felidézzük mi is a mi halottaink emlékét. Ezek közül markánsan nyomul előtérbe Némái Antal emléke, aki évek hosszú során volt ipartársulatunk gondos, bölcs és körültekintő vezetője. Immár negyedszázadja múlt, hogy közülünk örök nyuga-

lomra tért, azóta megfordult a világ folyása, igazán más idöket élünk, más emberek tüntek fel. De Némái Antal emléke tisztelettől övezve él iparunk annaleseiben és kegyeletes megemlékezésünk koszoruját helyezzük halottak napján sírjára.

Adomány. Nagy Sándor kartársunk előjáróságunk tagja, unokája születése alkalmából 1,000.000 K-át adományozott ipartestületünk tanoncotthona javára. Amikor a családi örömhöz gratulálunk, nem mulaszthatjuk el, hogy a követendő példát külön elismeréssel ne említsük fel.

Békéltető bizottsági ülés. Október hó 26-án ipartestületünk békéltető bizottsága dr. Szlovák Pál iparhatósági biztos elnökletével ülést tartott, melyen ülnökként Reiner Mór ipartestületi elnök, Gál Arnold és Horváth Dezső előjárósági tagok vettek részt. A bizottság elé 9 panasz került, melyek közül 4 egyezséggel végződött, 4 esetben a panaszlottak elmaradása folytán marasztaló ítélet hozott, 1 esetben pedig a bizottság illetéktelenségét mondotta ki.

A „KávésoK Lapja“ első számát úgy kartársaink, mint a napisajtó nagyteknélyü organumai a legnagyobb elismeréssel fogadták. A közgyűlés elismeréséről lapunk más helyén számolunk be. A hozzánk juttatott sok üdvözlöt egyenként nem köszönhetjük meg, azt azzal viszonzozzuk, hogy minél jobb lapot igyekezzünk kiadni. Azokat a kartársainkat és barátainkat, akik lapunk első számát — technikai okokból — nem kapták meg, arra kérjük, jelentsék azt be kiadóhivatalunkban, hogy a hiány pótlásáról gondoskodhassunk. E helyen említjük azt is, hogy lapunk adminisztrálását a *Kunstädter*-féle hírlapszállító vállalat a legnagyobb készséggel és teljes önzetlenséggel vállalta.

Reflexió egy cikkre. Tisztelt Szerkesztő Úr! B. lapja első számában Steuer Marcell barátom „For ever“ című cikkében engem említ meg, mint aki a képesítéshez kötöttségnek egyik első híve voltam. Az voltam és az vagyok ma is. Álláspontomat a gyakorlat és az élet is igazolta. Tudjuk, hogy a század elején tömegesen alakultak a fényesnél-fényesebb kávéházak, amelyek legtöbbje ma is fennáll.

A kávéházalapítók tekintélyes része a szakmában felnöött, kellően képesített szakember volt. Ezek közül még ma is aktív iparüzök: Kovács József, Szántó Béla, Klauber József, Katona Géza és Gyula, Szeiffert Antal, Horváth Dezső,

Bronner Miksa, Nagy Sándor, Gerő Áron, Szabó Samu, Hebel Mihály, Deák Sándor, akik ma is nagy üzleteket vezetnek és megállják helyüket.

Ezek a régi tradicionális módon vezetik üzleteiket és ragaszkodnak a régi jól bevált módszerekhez.

Konstatálni kívánom tehát azt, hogy a „képesített“ kávésoK mindenkor csak diszére váltak iparunknak, tehát a képesítés kötelezettségének elrendelése az én álláspontomat igazolta.

Gárdonyi József.

Kérjen mindenütt természetes ásványvizet. PARÁDI viz egyed-arusítás. Összes hazai és külföldi természetes ásványvizek főraktára Forrástermek és Ásványvizkereskedelmi R.-T. IV. Mária Valéria u. 1. Telefon: 179-15.

Kávéházrenoválás. Hogy egy kisebb kávéházat is lehet csinosan és kellemesen berendezni, megmutatta Riesz János Kartársunk a Népszínház uccai „Eldorádó“ kávéház tulajdonosa. Vajda Kálmán festő, Paluczka György asztalos és Szilágyi szerelő iparosok segítségével helyiségét meleg, intim kávéházzá alakította melynek kényelmes páholyaiban bizonyára jól fogják magukat vendégei érezni. Denique a kávésoK dolgoznak, csak legyen is meg a látszatja!

A forgalmi adó lerovása módjának megváltoztatása. A m. kir. pénzügyminiszter f. évi 118.550. számú rendeletével a forgalmi adó lerovása tekintetében a következőket rendelte: „Az adó összegét mindenkor teljes 1000 K-ra kell kiegészíteni oly módon, hogy az 500 K-nál kisebb maradványösszegeket figyelmen kívül kell hagyni, az 500 K vagy ezt meghaladó maradványösszegeket pedig 1000 K-ra fölfelé kell kikerekíteni (pl. ha az adóköteles bevételek után 2%-kal számított általános forgalmi adó 14.385 K, a *levonandó adó* 14.000 K. Ha pedig a kiszámított adó 14.500 K, a *levonandó adó* 15.000 K). Ugyancsak kell eljárni akkor is, ha az általános forgalmi adót bélyegjegyekkel kell a napi bevételek után leróni. Es a rendelet 1925. évi november 1-ével lép életbe“.

Vizelzárási korlátozások megszüntetése. A főváros utcáin megjelent fehér plakátok tették közzé, hogy a kávéházak üzemének lebonyolítását akadályozó vizelzárási tilalom megszűnt. Ismét egy háborus intézkedés, amely végre a lomtárba került.

Külföldi honosok alkalmazása. A magyar királyi államrendőrség főkapitánya elrendelte, hogy minden tiznél

több külföldi állampolgárt foglalkoztató munkaadó névjegyzéket vezetni köteles. A rendőrség folyó évi november 15-ig összefogja irni mindazon munkaadókat, akik: *a)* tiznél több bármely honosságu alkalmazottat, *b)* tiznél több kölföldi állampolgárt foglalkoztatnak. A névjegyzék vezetésének módja az ipartestületünknek is megküldött rendeletből meg tudható.

Zeneelőadási díjak megfizetése. A zeneszerzők országos szövetségének vezetősége azt közli velünk, hogy kartársaink egy része az őket terhelő előadási díjakat felszólítás dacára nem fizették meg. Figyelmeztetjük ezeket a kartársakat, hogy e kötelezettségüknek feleljenek meg, mert a szövetségnek jogában áll követelését per útján is behajtani.

Az adóösszeírás. A pénzügyminiszter f. évi október 8-án kelt 125.476. számú körrendeletével az adóalanyoknak és az adótárgyaknak az 1926. évre szőlő összeírását rendelte el. Az összeírási munkálatokat legkésőbb november hó folyamán be kell fejezni. Az összeírás céljaira szolgáló nyomtatványokat az összeírandó személyek kézbesítés útján hivatalból kapják meg. Az összeírandó fél lakásán *fehér* összeírási ívet, míg üzlethelyisége, műhelye, raktára, irodája, rendelője stb. helyén *zöld* nyomásn összeírási ívet kézbesítenek. Mivel az egyenesadókra vonatkozólag benyújtandó bevallások és bejelentések helyességét az összeírási ív egyes hasábjain foglalt adatokkal ellenőrzik, azért az összeírási ívben a felek által feltüntetett adatok helyességét és valódiságát az összeíró közegek a helyszíne kötelesek ellenőrizni. Az összeírási ívet külön köteles kitölteni *a)* miaden családfiú, *b)* minden önálló keresettel bíró családtag, *c)* minden albérlő és *d)* minden jogi személy (részvénytársaság, szövetkezet stb.). Az ugyanegy községben, illetüleg a városnak ugyanabban a közigazgatási kerületében, de az összeírt fél lakóhelyén kívül fekvő jövedelemforrás vagy vagyontárgy fekvési helyén is teljes részletességgel ki kell állítani az összeírási ívet. Az ugyanegy házban lakó természetes és jogi személyek által kiállított összeírási ívek gyűjtésére és nyilvántartására külön gyűjtőív szolgál. Az általános adóösszeírási ívek adatait részben a kereseti adó, részben a jövedelem- és vagyonadó kivétele során fogják felhasználni, de egyes adatai a helyhatósági közszolgáltatások kivételének céljaira is szolgálnak.

Az alkalmazottak kereseti adójának bírságai. Az alkalmazottak kereseti adójának bírságait az új kereseti adóösszeállítás a következőképpen szabályozza: Minden hónap 15-ikéig tartozik a munkaadó az előző hónapokban kifizetett alkalmazotti illetményekről kimutatást készíteni, az illetményekből az azokat terhelő alkalmazotti kereseti adót levonni és azt ugyancsak 15-ikéig befizetni. Tartozik ezenfelül alkalmazottainak személyi adatait bejelenteni. Megjegyezzük, hogy a székesfőváros tanácsával történt megállapodás szerint a kávéiparban az illetményjegyzékeket csak *negyedévenként* (január, április, július és október 15-ikéig) kell benyújtani. Ha az adózó nem fizeti be 15-ikéig a kereseti adót, minden -megkezdett hónap után 1% adópótlékot fizet. Ha nem szolgáltatja be az alkalmazottakra vonatkozó adatokat, minden egyes szóbakerülő alkalmazott után 100 aranykorona pénzbírságot fizet. Adócsalást követ el a munkaadó akkor, ha az illetményjegyzékbe tudva valótlan adatokat állít be, amelyek az adó megrövidítésére alkalmasak, vagy azokból az adó megrövidítésére irányuló szándékkal adatokat kihagy, vagy az alkalmazottaktól levont adót nem szolgáltatja be. Ugyancsak adócsalást követ el a munkaadó akkor, ha alkalmazottai kereseti adójának átalányösszegben történő megállapításánál a szükséges adatokat az adó megrövidítésére irányuló szándékkal hamisan jelenti be. Az adócsalás büntetése a kiszabható szabadságvesztés büntetésén felül a veszélyeztetett adóháromszorosának tizszeresére történő pénzbírság.

Munkakönyv kiállítása tanszerződés hiányában. Az 1922. évi XII. t.-c. (ipartörvénynovella) 111. §-ának harmadik bekezdése szerint az, aki tizennyolcadik életévét betöltötte, munkakönyvet nyerhet abban az esetben is, ha tanonc nem volt. A kézműiparosok az ipari szakképzettség szempontjából állandóan kifogásolják a törvény eme intézkedését s olyan segédet, aki tanoncidőt igazolni nem tud, nem szívesen alkalmaznak. Ugyanezt panaszolták az ipari munkások is legutóbb a főpincérek egyesülete, amely a kereskedelemügyi miniszterhez intézett memorandumában e helyzet orvoslását kéri. A kereskedelmi miniszter az ez ügyben előterjesztett panaszok folytán a kereskedelmi és iparkamarához intézett leiratában bizonyos mértékben honorálja az elhangzott aggodalmakat s részben teljesíteni óhajtván a kézműiparosok kívánságait,

olyképp oldja meg a kérdést, hogy az olyan egyének részére, akik megelőzőleg szakmájukban bizonyos gyakorlatot folytattak, amennyiben ez a gyakorlati idő az illető szakmára nézve előírt tanidőt meghaladja, a munkakönyv ezentul is kiadható, ellenkező esetben azonban az iparhatóságoknak oda kell katniok, hogy az illetők munkakönyv váltása helyett a mesterség elsajátítása céljából rendes tanszerződést kössenek. Ez a kérdés egyébként legközelebbi rendelet alakjában is szabályozást fog nyerni. Megjegyezzük, hogy e rendelet megegyezik az ipartestületünk által követett gyakorlattal.

Billárd taxaméterórák ismét kaphatók Fried Zsigmond és Fia műesztergályosok, Király ucca 39. Telefon József 128—14.

Minden munkásnak jár a 14 napi felmondás. A törvényszék a napokban érekes döntést hozott a fölmondások kérdésében. Ugyanis több iparágban — így nálunk is — a fölmondásoknál a munkáltatók nem tartják be a törvényben megszabott 14 napot, hanem a *szokásjog* alapján vagy azonnal bocsátják el alkalmazottaikat, mert rájuk szükségük nincs, vagy *három napban* állapítják meg a fölmondási időt. A törvényszék konkrét eset kapcsán kimondotta, hogy a törvényes 14 napi fölmondás mindenkinek jár kivétel nélkül, hacsak a munkabábelépéskor erre nézve írásos egyezségben munkaadó és munkás külön meg nem állapodnak. Figyelmeztetjük tehát kartársainkat, hogy e három napi felmondást csak akkor biztosíthatják maguknak, ha munkásaikat ipartestületünk munkaközvetítője útján alkalmazzák.

HEXNER JÓZSEF

Kávéházi és vendéglői berendezések raktára

Billiárdasztalok, dákok és golyók, alpakka áru és porcellán legolcsóbb beszerzési forrása.

**Budapest, VII, Király u 25.
Telefon: JÓZSEF 129—02.**

HAUER REZSŐ

cukrász

VIII., RÁKÓCZI UT 49.

Telefon: József 125—04.

„HATTYU“

FEHÉRNEMŰ KÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT

Budapest, V, Katona József u. 41
(Palatinus épület)

TELEFON: 159—60. és 46—86.

Szállít: kölcsönrendszer alapján

**asztalneműeket,
törlőruhákat**

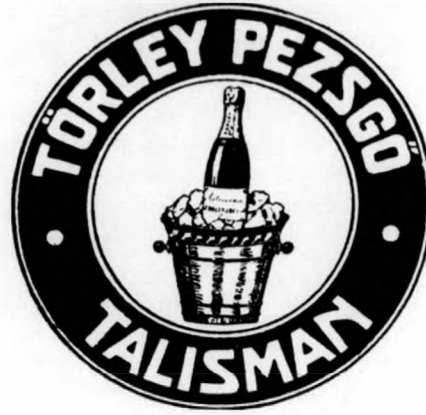
kávéházak, éttermek részére. Damaszt asztalneműek bálókra és estélyekre.

Mérsékelt kölcsöndíjak!

A legkiválóbb sörkülönlegesség

SZENT ISTVÁN**PORTER SÖR****POLGÁRI
SERFŐZDE**

gyártmánya.

**BUDAPESTI
HUSKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**A székesfőváros által megalkotott
Budapesti Takaré- és Vásár-
pénztár alapítása.Saját hízalású vágóállatok kitermelése.
Husneműek, zsír és szalonna árusítása
olcsó árakon. Kolbász és füstöltárak nagy
választékban és elsőrangú minőségben.Vásárolt áruk pontosan házhoz
szállítatnak.**FŐ-ÜZLET:**

IX., Központi Vásárcsarnok.

TELEFON: JÓZSEF 46—19.

HAZAI IPAR
VÉDŐJE.

FIGYELJÜNK!

Piatnik Nándor és Fia Budapest, magyar kártya-
gyár gyártmányainak valódiságára!
Óvakodjunk a rossz utánzásoktól
Magyar játékkártyagyár Rt.

Piatnik Nándor és fiai
Budapest, VII. kerület, Rottenbiller ucca 17.
TELEFON: József 10—63. — Alapított: 1824.

HAZAI IPAR
VÉDŐJE.

FRIED ZSIGMOND ÉS FIA
MŰSZTERGÁLYOSOK
BUDAPEST, VII., KIRÁLY UCCA 39.
TELEFON: JÓZSEF 128—14.

Kávéházi, vendéglői berendezések
és billiárdasztalok.
Alpaca és chinaezüst áruk, valamint
billárdcikkek legolcsóbb árakon.

Kávéházi és vendéglői székek állandóan raktáron.
A legjobban bevált Fridol-golyók egyedüli készítője.

PÜSPÖKI URADALMI BÉRPINCE RTKözponti iroda:
Budapest, IV., Városház ucca 4.**VÁCZ**Központi iroda:
Budapest, IV., Városház ucca 4.

Magyar Palackos borkülönlegességek.

Szabadalmazott műköburkolatu

Jégszekrények,

sörkimérőkészülékek

sörszerelvények.

Jégszekrények és sörkimérők javítása.

Hennefeld

jégszekrénygyára

Bpest, VI., gr. Zichy Jenő u. 5.

Telefon: 124—29.

Evőeszközök és alpakka-
árak legolcsóbb árban.

Árjegyzék

ingyen és bérmentve.

MINDEL ALBIN

Budapest, VI., Szegfü ucca 1.

Telefon:

161—94.

Felkérem a nagyra-
becsült kávéház- és
étteremtulajdonoso-
kat, miután már évek
óta én készítem és
raktáron tartom lent
felsorolt cikkekét,
szíveskedjenek en-
gem b. megrende-
lésükkel megtisztel-
ni. A legizlésebb
és legtartósabb
munkával szolgálok.

Készülnek:

Hetilapmappák, Étlapmappák, Borlapok,
Borlapmappák, Kártyához palatáblák.
Mindennemű kávéházi nyomtatványok.

Budapesti Kávésok
Áruforgalmi R.-t.

Telefon: J. 92—77.

Budapest, VIII.,
József körut 38.

A „MALÁTA-PEZSGÓ-SÖR”
HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZE
EGYRÉSÉT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA.
GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBÁNYÁN.

Hacker és Társa

Chinaezüst és alpakka áruk
Budapest, VII., Sip ucca 6.

Telefon: József 54—55.

LAKOS LAJOS

TAKARÉKTŰZHÉLYGYÁR
RÉSZV.-TÁRS. © BUDAPEST

IRODA ÉS GYÁR:

VIII., Bezerédy ucca 8. sz.

Telefon: József 21—34.

ÜZLET:

IV., Váci ucca 40. szám.

Telefon: József 153—52.

Alapított 1886-ban.

Herzka, Halász és Berger

vas és rézbutor-gyár

Budapest, V., Lipót-körut 10.

Teljes kávéházi
és szállodai berendezések.**KOVÁCS BÉLA**
BUDAPEST

Berendezési vállalat lakások, irodák, bankok
és mindennemű üzletek tervezése, átalakítása
és berendezése a legegyszerűbbtől a leg-
pazarabb kivitelik. Tervezések, költségvetések.

Központ:

VI. Teréz-körut 19. Telefon: 139—88.

Irodabutor és írógépraktár:

VII. Dohány ucca 1. Telefon: J. 91—68.

Jégszállítását vállalja és
kifogástalanul teljesíti**Erzsébet jéggyár**

Rechnitzer és Bruckner

cég

Budapest, VII.,
Hajtsár ut 153.

TELEFON: JÓZSEF 96-32.

K á v é s U r !

Minthogy drága a szemeskávé, sok
pénzt takarít meg, ha a **Szent István**
cikóriakávét használja, mert minő-
sége jó és minden doboz sarkában
(kg.-ként K 8000 értékű) pörkölt szemes-
kávé van.

Kávéházi**BRAUN GYULA VII., SIP UCCA 14. SZÁM.**

teljes berendezések vétele és eladása. Alpakka- és Kinaezüst tárgyak
evőeszközök **legolcsóbb árban**. Eredeti Seiffert billárdasztalok,
összes felszerelési árnyak. Elefántcsontgolyók nagy választékban.

Alapított:
1895-ben

**BUDAPESTI KÁVÉSOK
ÁRUFORGALMI R.-T.**

TELEFON: JÓZSEF 92-77.

**BUDAPEST,
VIII., JÓZSEF KÖRUT 38.**